

Statsbudsjettet 2018:

Oppsummert:

- Som forventet, i tråd med de politiske føringene fra forrige periode.
- Et bilde som viser mangel på langsiktighet, helhetlig forståelse og strategi.
- Rammebetingelsene for kulturvernorganisasjonene stort sett uendret.
- Kulturdepartementet: Driftsstøtten kun prisjustert. Økning ift arkivformål.
- Klima- og miljødepartementet: 2020-målene erstattet med nye mål. Ingen endringer ift driftsstøtte, men tilskuddet til Fortidsminneforeningens museumsdrift er kuttet. Store kutt til både Kulturminnefondet og Riksantikvaren, både post 71 (Tilskudd til freda kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap) og 72 (Tekniske og industrielle kulturminner). Et uttalt ønske om å prioritere kystkultur.
- Samferdselsdepartementet: ingen driftsstøtte.
- Kunnskapsdepartementet: Studieforbundenenes ordinære virksomhet 10 % reduksjon. Økning ift andre tiltak for livslang læring og til yrkesfagene.
- Landbruks- og matdepartementet: dramatiske kutt i tilskudd til organisasjonene.
- Næringsdepartementet: økt tilskudd til kulturbasert reiseliv.
- Momskompensasjonen ytterligere avkortet.

Kulturdepartementet:

Satsingsområder:

Forslaget til kulturbudsjett for 2018 er på vel 13,9 milliarder kroner. Det er en økning på nær 300 millioner kroner fra saldert budsjett for 2017. Spesielt vil det satses på kulturell og kreativ næring.

I forhold til det frivillige kulturlivet, er kor og amatørteater vinnerne. Regjeringen foreslår å styrke satsingen på begge disse feltene med hhv 5 mkr hver.

Når det gjelder kulturvernfeltet, vil regjeringen verne om norsk kulturarv gjennom ivaretagelse og formidling av kulturhistoriske bygninger og gjenstander. Kulturrådet vil også få en ledende rolle for å møte utviklingen ift globalisering og digitalisering (bl.a. økning til arkivformål).

Det er ingen reell økning i Kulturrådets søkbare midler i 2017.

Rammebetingelser:

Post 55 Norsk kulturfond foreslås økt til fra 30 227 000 til 30 890 000. Dette er i prinsippet kun en prisjustering, som er viktig for de som allerede får driftsstøtte herfra, men det åpner ikke for reelle økninger eller at andre kommer inn på ordningen.

Kulturfondets avsetning til kulturvern har som mål å stimulere til *prosjektbasert* arbeid med innsamling, dokumentasjon, bevaring og formidling av materiale som utgjør grunnlaget for økt kunnskap om historie, kunst, kulturer og samfunnsliv i Norge. Det var et mål i 2016 å stimulere til flere prosjekter der barn og unge er aktivt involvert i arbeid med historie og kulturvern.

Arkiv

Kap. 329 Arkivformål foreslås økt fra 394 488 000 til 413 890 000. Det gis med andre ord mer til arkivformål herunder digitalisering av arkiver.

Begrunnelsen er som følger: «Samfunnets arkivmateriale er blant de viktigste kildene til kunnskap om vår samtid og historie. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til Arkivverket med 15 mill. kroner for å sikre arkivmateriale for ettertiden. 10 mill. kroner av økningen vil bli nyttet til nye løsninger for avlevering av digitalt skapt arkiv fra offentlige virksomheter. 5 mill. kroner vil bli nyttet til å etablere et samarbeid med Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana om langtidslagring og digitalisering av papirarkiv".».

I tillegg foreslås bevilgningen til Nasjonalbiblioteket økt med 3 mill. kroner for å etablere og drifte et kartsenter i forbindelse med deponering av en samling med historiske kart fra en privat samler.

Museer

Regjeringen foreslår samlede tilskudd på vel 1,6 mrd. kroner til museer og visuell kunst. Det er en økning på vel 58 mill. kroner fra 2017. I dette ligger også forslag om økt driftsstøtte til ulike museumsprosjekter, herunder ved Ibsenmuseet (Norsk folkemuseum), Nasjonalmuseet, DS Hestmanden (Vest-Agder-museet), KODE Kunstmuseer og komponisthjem i Bergen og Kystens Arv i Rissa (Museene i Sør-Trøndelag). Det er altså en økning for noen museer, mens det for de andre vil innebære en realnedgang i økonomien fra 2017.

I forslaget til kulturbudsjett for 2018 foreslås det også 324,5 millioner kroner til *nasjonale kulturbygg*, noe som er en nær fordobling fra 2017. Regjeringen prioriterer penger til flere sentrale bygg, blant annet nytt museumsanlegg på Orkla Industrimuseum, ny scene for Carte Blanche og teatergarasjen i Bergen i Sentralbadet, en ny Ibsen-scene i Oslo og oppstart på kunstsiloen til Sørlandets kunstmuseum i Kristiansand. Følgende begrunnelse gis for satsingen: "Begrunnelsen er at «Kulturbygg er ikke bare tak over hodet til viktige institusjoner, men de kulturhistoriske byggene våre forteller noe om hvem vi er. De må tas vare på, samtidig som vi må utvikle og bygge nytt for å løfte kunst og kultur i hele landet".».

Klima- og miljødepartementet:

Budsjettforslaget fra Klima- og miljødepartementet innebærer ingen store endringer i forhold til driftsstøtte til organisasjonene, men store kutt i bevilgningene til både Riksantikvaren og Kulturminnefondet. Dette viser en sterk nedprioritering av feltet, og en manglende politisk vilje til å nå de nasjonale målene på feltet. Isteden er målene revidert, og fremstår som vage og lite forpliktende.

Grunnstøtten:

Ingen store endringer i driftsstøtte. For enkelte organisasjoner er beløpet fra 2017 videreført. Dette betyr at bevilgningene ikke er indeksregulert og at de i realiteten da er lavere enn fjoråret.

Fortidsminneforeningen:

Støtten til museumsdrift er strøket. Denne ble tatt inn i fjor, etter et langt iherdig arbeid. At denne strykes allerede etter ett år, er svært skuffende, og skaper store utfordringer i en forutsigbar drift av virksomheten.

Riksantikvaren:

Riksantikvarens budsjett foreslås kuttet med 2,5 %. Det sender negative signaler om regjeringens prioritering av kulturminnevernet. Flere av de søkbare postene hos Riksantikvaren berøres av kuttet: Post 71 (Tilskudd til freda kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap) foreslås kuttet med 5 millioner kroner. I beskrivelsen av hvordan dette tilskuddet fordeles er "kulturminner på kysten" nevnt som et prioritert område.

Post 72 (Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner) foreslås også kuttet med 5 millioner kroner.

Noe økning til verdensarvfeltet.

Kulturminnefondet:

Kulturminnefondet har i hovedsak ansvaret for verneverdige kulturminne og kulturmiljø. Posten er redusert med om lag 11,5 mill. kroner for å gjøre plass til andre prioriteringer i statsbudsjettet.

Kuttet i bevilgningen til Kulturminnefondet vil også ramme fartøyvernet. Dette er skuffende i en periode der Regjeringen har gått høyt ut og sagt at de vil styrke vilkårene for frivilligheten – som er bærebjelken i fartøyvernet.

2020-målene:

Se side 18-19 i vedlagte budsjett fra KLD.

I statsbudsjettet for 2016 varslet Klima- og miljødepartementet at de ti bevaringsprogrammene ville bli gjennomgått som følge av et stort og økende etterslep på flere av bevaringsprogrammene. Det er store variasjoner mellom programmene som gjør at 2020-målene ikke vil bli nådd for enkelte av dem.

I statsbudsjettet for 2017 varslet en at departementet ville komme tilbake til Stortinget med forslag til nye nasjonale mål for kulturminnefeltet i statsbudsjettet for 2018. Mer konkret ble følgende sagt om arbeidet med de nye målene. «De nye målene vil både ta vare på behovet for istandsetting, vedlikehold og høy faglig standard på det antikvariske arbeidet, og samfunnsnyttene med å ta vare på kulturarven.»

De nye nasjonale målene som er foreslått, er som følger:

1. Et mangfold av kulturminner, kulturmiljø og landskap skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, oppleving og bruk.
2. Kulturminner, kulturmiljø og landskap skal gjennom helhetlig samfunnsplanlegging medvirke til bærekraftig utvikling.
3. Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturminne, kulturmiljø og landskap.

Det vil i løpet av høsten 2017 bli utviklet indikatorer for de tre nasjonale målene, som skal tas i bruk fra og med 2018.

Samferdselsdepartementet:

Ingen driftstøtte. Selv om samarbeid med de frivillige organisasjonene ble fremmet i den nye Nasjonale Transportplan som ble utgitt i fjor, gjenspeiles ikke dette i budsjettet. Bevilgningene til kulturvernarbeid i samferdselssektoren ser ut til å gå til museene.

Kunnskapsdepartementet:

Regjeringen foreslår kutt på over 20 mkr ift Studieforbundenes ordinære virksomhet, som utgjør ca 10 % av budsjettet deres. Flere av kulturvernorganisasjonene er medlem av Studieforbundet, og kursvirksomheten her er viktig ift videreføring av kunnskap.

Det foreslås imidlertid en økning på andre tiltak for livslang læring og til yrkesfagene. Regjeringen foreslår å øke satsingen på yrkesfagene med om lag 40 millioner kroner i 2018, som skal styrke både arbeidet med å rekruttere flere lærebedrifter og løfte den fleksible og desentraliserte

yrkesfaglærerutdanningen. Kunnskapsministeren har også ytret et ønske om å ha mer håndverk i grunnskolen.

Landbruks- og matdepartementet:

Landbruks- og matdepartementet har kuttet stort i støtten til frivillige organisasjoner, noe som medfører drastiske kutt i aktiviteten til de berørte organisasjonene. Til Nationen uttalte Landbruksminister Jon Georg Dale (FrP) at «driften av frivillige organisasjoner bør skje selvstendig og ikke være avhengig av årlige statlige overføringer».

Departementet har for øvrig som målsetting å ivareta kulturlandskapet og naturmangfoldet. De foreslår en økning i støtte verdensarvområdene og utv. Kulturlandskap, fra 9,5 mkr i 2017 til 13,5 mkr i 2018. Målsettingen beskrives som følger: «Landbruket skal også ta vare på kulturlandskap, kulturminne og miljøverdier, og NIBIO overvaker både tilstand og endring. Aktiv drift i landbruket er den viktigste forutsetningen for å ta vare på kulturlandskapet. Kulturlandskap formet av landbruket er viktig for identitet og tilknytning. Kulturlandskapet gir en ramme for satsinger på kultur, lokal mat, friluftsliv, bosetting og turisme, og er leveområde for mange arter av planter og dyr».

Et annet mål er å fremme nyskaping, mangfold, matkultur og verdiskaping. Innovasjon og næringsutvikling knyttet til produksjon av mat med lokal identitet er viktig for å kunne ha sterke og innovative virksomheter, enten de er store eller små. Regjeringen vil bidra til å øke tilgangen til lokale matprodukter for forbrukerne.

Næringsdepartementet:

Regjeringen følger opp kultursatsingen fra reiselivsmeldingen Opplev Norge – unikt og eventyrlig og foreslår 8,2 millioner kroner til tiltak for kulturturisme. Med dette ønsker regjeringen å legge til rette for en tettere kobling mellom kultur og reiseliv.

Bevilgningen på 8,2 millioner kroner skal brukes til å utvikle kunnskapsgrunnet om kulturbasert reiseliv, og til ytterligere tiltak knyttet til strategien for kultur og reiseliv som skal legges frem i 2018. 2 millioner kroner øremerkes etableringen av et forenklet klyngeprogram, særlig rettet inn mot samspill mellom kultur og reiseliv.

Men: Regjeringen øker lavmomsen fra 10% til 12 %. Dette vil føre til dyrere og mindre tilgjengelig kulturtilbud for folk flest. Det vil også føre til at Norge oppleves enda dyrere for turistene som kommer hit, og dermed svekke oss som reiselivsdestinasjon i konkurranse med andre land.

Moms / skatter / incentiver:

I statsbudsjettet for 2018 foreslår regjeringen å bevilge 1,35 mrd. kroner til momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner. Det betyr at bevilgningen er justert for forventet lønns- og prisvekst (økning på 30 millioner kroner = 2,2 % dvs prisjustering). Siden det er flere organisasjoner inn, får mottakerne likevel mindre. Dermed får organisasjonene en lavere andel av momsutgiftene kompensert for fjerde år på rad. Les Frivillighet Norges uttalelse her:

http://frivillighetnorge.no/no/frivillighetspolitikk/statsbudsjettet/Frivillighetens+viktigste+sak+blir+igje+n+nedprioritert+av+regjeringen.b7C_wtLUYc.ips